OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

Demokratia- ja julkisoikeusosasto
Itsehallinto- ja yhdenvertaisuusyksikkö
Hallitussihteeri Pamela Sarasmo

Lausunto
9.10.2025

Hallintovaliokunnalle

HE 122/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista annetun lain muuttamisesta ja julkisen hallinnon yhteispalvelusta annetun lain 10 a §:n 3 momentin kumoamisesta

Hallintovaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa otsikkoasiassa. Oikeusministeriö toteaa lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Kielelliset oikeudet

Oikeusministeriö pitää perusteltuna, että 1. lakiehdotuksen 2 e §:ään on sisällytetty viittaukset kielilakiin ja saamen kielilakiin.

Saamen kielilain 18 §:n mukaan, jos julkinen hallintotehtävä on lailla tai lain nojalla säädetty yksityiselle, sitä koskee sen hoitaessa tätä tehtävää saamelaisten kotiseutualueella, mitä tässä laissa säädetään viranomaisesta. Jos tällaisen tehtävän vastaanottaja saamelaisten kotiseutualueella määräytyy viranomaisen päätöksen tai muun toimenpiteen taikka viranomaisen ja vastaanottajan välisen sopimuksen perusteella, viranomaisen on varmistettava, että tehtävää hoidettaessa annetaan tämän lain mukaista kielellistä palvelua. Saamen kielilain 18 §:n osalta on edelleen ongelmallista, että kyseinen säännös koskee vain, kun toimitaan saamelaisten kotiseutualueella. Käsillä olevassa hallituksen esityksessä tarkoitettu julkisen hallintotehtävän vastaanottava yksi-

Postiosoite
Postadress
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

tyinen ei välttämättä sijaitse saamenlaisten kotiseutualueella. Tällaisessa tapauksessa kielelliset oikeudet voivat heiketä. Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia.

1 lakiehdotuksen 3 b §:n säännöskohtaisten perusteluiden mukaan kansalliskielillä suomeksi ja ruotsiksi annettavan palvelun suunnittelun ja seurannan lisäksi Lupa- ja valvontavirasto suunnittelee ja seuraa myös saamen kielilain toteutumista ja tarvittaessa vieraskielisten palvelujen saatavuutta. Oikeusministeriö toteaa, että perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Oikeusministeriön mukaan Lupa- ja valvontavirastolle olisi perusteltua antaa saamen kielten osalta vastaavan kaltainen suunnittelutehtävä kuin kansalliskielien osalta. Tehtävästä voisi säätää 1. lakiehdotuksen 3 b §:n 1 momentin 7 kohdassa.